

עין משפט
ג: ג

שנים אוחזין פרק ראשון בבא מציעא

מסורת הש"ס

6) ומספחה פ"א קדושין
סה: יטען מ: מד, ג
ז) יבמות פ: כמיות ז' א'
8) גטות כג: ד' ו' ג'
כריתות י"ג, ה) ה' ומכש
חולין כ"ג, ו) ו' וכריתות
ז' א': ו) פ"ה ע"פ ע"פ
רש"י: ח' דף ק"ך.

הנהרות הב"ב

6) ר"ש ד"ה ע"פ ע"פ
אם מחזיקין דמיכין ו' א'
הדע כ"ג י' ו' יבמות ח"ו
מחק: :

מוסף רש"י

והיא בכוליה בעי דלודי
ליה, וכי תימא לא נשפיה
אשאלה, דמנו דחשוד
אחמנוה חשוד נמי
אשפעהא, אלא אמנוה לא
חשוד מדלא כפרה כטליה,
דכ"י כ' א"ר אפ"י כטליה
נמי בעי דלודי והיא דלא
אורי ליה לאו דרשמי
אשאלה, אלא אשפעהא
אשפעהא דמניי השתא
(ג' י"ג ו' א'). הודאית בעל
ד"ן כמאה עדים דמי,
דמניי גמתי כג' א' אש
יבתי כ' ה' א' ה' ה' שפתי
על מקלח הדלתא (פ' ו' ו'
א' א' הביאורו שנים
אשר מיה חמורה, כ"ן
לא העירו נו שגרי את
האש וכו' וכו' וכו' מה
אם ירצה לומר מויד
הייחב, היו זה נאמן למטר
עלנו מקרבן דל"ן עדים
מנו להכשירו כה', הלכך לי
אמר נמי לא אכלתי לאמן
(בב"ב פ"ו) אם היה רוצה
לשפור עמנו כשקר היה
יכול לומר מויד היה ומד
פטר (בב"ב פ"ו).

והיא ככוליה בעי דלודי ליה והיא דלא אורי
אשתמוטי הוא דקא מישתמוט מיניה סבר עד
דהו לי זוי ופרענא ליה ואמר רחמנא רמי
שבועה עליה כי היכי דלודי ליה בבוליה אבל
העדאת עדים דליכא למימר הכי אימא לא
קמ"ל ק"ו ומאי ק"ו ומה פ"ו שאין מחייבו ממון
מחייבו שבועה עדים שמחייבין אותו ממון
אינו דין שמחייבין אותו שבועה ופ"ו אין
מחייבו ממון והא' הודאית בעל ד"ן כמאה
עדים דמי מאי ממון קנס ומה פ"ו ישאין
מחייבו קנס מחייבו שבועה עדים שמחייבין
אותו קנס אינו דין שמחייבין אותם שבועה מה
לפ"ו שכן מחייבו קרבן תאמר בעדים שאין
מחייבין אותו קרבן הא לא קשיא רבי חייה
כרבי מאיר סבירא ליה דאמר עדים מחייבין
אותו קרבן מק"ו וידתן אמרו לו שנים אבלת
חלב והוא אומר לא אבלתי רבי מאיר מחייב
וחכמים פ"טורים אמר רבי מאיר א"ר הביאורו
שנים לדי מיתה חמורה לא יביאורו לדי
קרבן הקל אמרו לו מה אם ירצה לומר מויד
הייתי יפטר אלא מה לפ"ו שכן מחייבו אשם
אשם היינו קרבן אלא מה לפ"ו שכן מחייבו
חובש הא לא קשיא רבי חייה כרבי מאיר
סבירא ליה כי היכי דמחייב ליה קרבן מק"ו
מחייב ליה חובש מקל והואמר אלא מה לפ"ו
שכן אינו בהכחשה ובהומה תאמר בעדים
שישגן בהכחשה ובהומה אלא אתיא
מעד אחד ומה עד אחד שאין מחייבו ממון
מחייבו שבועה עדים שמחייבין אותו ממון
אינו דין שמחייבין אותו שבועה מה לעד
אחד שכן על מה שהוא מעיד הוא נשבע

הואי ככוליה בעי דלודי ליה והיא דלא אורי
אשתמוטי הוא דקא מישתמוט מיניה סבר עד
דהו לי זוי ופרענא ליה ואמר רחמנא רמי
שבועה עליה כי היכי דלודי ליה בבוליה אבל
העדאת עדים דליכא למימר הכי אימא לא
קמ"ל ק"ו ומאי ק"ו ומה פ"ו שאין מחייבו ממון
מחייבו שבועה עדים שמחייבין אותו ממון
אינו דין שמחייבין אותו שבועה ופ"ו אין
מחייבו ממון והא' הודאית בעל ד"ן כמאה
עדים דמי מאי ממון קנס ומה פ"ו ישאין
מחייבו קנס מחייבו שבועה עדים שמחייבין
אותו קנס אינו דין שמחייבין אותם שבועה מה
לפ"ו שכן מחייבו קרבן תאמר בעדים שאין
מחייבין אותו קרבן הא לא קשיא רבי חייה
כרבי מאיר סבירא ליה דאמר עדים מחייבין
אותו קרבן מק"ו וידתן אמרו לו שנים אבלת
חלב והוא אומר לא אבלתי רבי מאיר מחייב
וחכמים פ"טורים אמר רבי מאיר א"ר הביאורו
שנים לדי מיתה חמורה לא יביאורו לדי
קרבן הקל אמרו לו מה אם ירצה לומר מויד
הייתי יפטר אלא מה לפ"ו שכן מחייבו אשם
אשם היינו קרבן אלא מה לפ"ו שכן מחייבו
חובש הא לא קשיא רבי חייה כרבי מאיר
סבירא ליה כי היכי דמחייב ליה קרבן מק"ו
מחייב ליה חובש מקל והואמר אלא מה לפ"ו
שכן אינו בהכחשה ובהומה תאמר בעדים
שישגן בהכחשה ובהומה אלא אתיא
מעד אחד ומה עד אחד שאין מחייבו ממון
מחייבו שבועה עדים שמחייבין אותו ממון
אינו דין שמחייבין אותו שבועה מה לעד
אחד שכן על מה שהוא מעיד הוא נשבע

הואי ככוליה בעי דלודי ליה והיא דלא אורי
אשתמוטי הוא דקא מישתמוט מיניה סבר עד
דהו לי זוי ופרענא ליה ואמר רחמנא רמי
שבועה עליה כי היכי דלודי ליה בבוליה אבל
העדאת עדים דליכא למימר הכי אימא לא
קמ"ל ק"ו ומאי ק"ו ומה פ"ו שאין מחייבו ממון
מחייבו שבועה עדים שמחייבין אותו ממון
אינו דין שמחייבין אותו שבועה ופ"ו אין
מחייבו ממון והא' הודאית בעל ד"ן כמאה
עדים דמי מאי ממון קנס ומה פ"ו ישאין
מחייבו קנס מחייבו שבועה עדים שמחייבין
אותו קנס אינו דין שמחייבין אותם שבועה מה
לפ"ו שכן מחייבו קרבן תאמר בעדים שאין
מחייבין אותו קרבן הא לא קשיא רבי חייה
כרבי מאיר סבירא ליה דאמר עדים מחייבין
אותו קרבן מק"ו וידתן אמרו לו שנים אבלת
חלב והוא אומר לא אבלתי רבי מאיר מחייב
וחכמים פ"טורים אמר רבי מאיר א"ר הביאורו
שנים לדי מיתה חמורה לא יביאורו לדי
קרבן הקל אמרו לו מה אם ירצה לומר מויד
הייתי יפטר אלא מה לפ"ו שכן מחייבו אשם
אשם היינו קרבן אלא מה לפ"ו שכן מחייבו
חובש הא לא קשיא רבי חייה כרבי מאיר
סבירא ליה כי היכי דמחייב ליה קרבן מק"ו
מחייב ליה חובש מקל והואמר אלא מה לפ"ו
שכן אינו בהכחשה ובהומה תאמר בעדים
שישגן בהכחשה ובהומה אלא אתיא
מעד אחד ומה עד אחד שאין מחייבו ממון
מחייבו שבועה עדים שמחייבין אותו ממון
אינו דין שמחייבין אותו שבועה מה לעד
אחד שכן על מה שהוא מעיד הוא נשבע

בבוליה בעי דלודי ליה, מה שפירש רש"י כיון דחשוד אמנוה
הכי נשבע מימא מגו דחשוד דחשוד אמנוה חשוד אשפעהא
ומשני דמשתמטי ולא חשוד ועל זה חזקה דהא מסיק לקמן (דף ו').
דחשוד אמנוה לא חשוד אשפעהא ואין לומר דהיינו מדרבנן לפי שאלו
שתייה שבועה חמורה עליהם אבל
מדאורייתא חשוד ליה חשוד ליה דהא
לקמן מיימי מרב נחמן דמשביעין
אותו שלש שבועות ואחד מהן שלא
שלקתי בו יד ומשמע בהגזל קמא
(כ"ק דף ק: ושם) דהו דלודי דלודי
וכן נוסף דר' אבהו (שטות דף ג:).
משמע דאי אמר לא חשפמי היה
נשבע להכחיש את העד שבועה
דלודייתא דמאמר ממון שאינו יכול
לשבע משלם דלשבועה דרבנן לא
אמר הכי לכן י"ל ובבוליה בעי דלודי
ליה כלומר תאמר דל"ן מעי א"כ
אמנו הוה ש"ן חייב לו וימר ולמה
ישבע יהא נאמן נמנו דאי בעי כופר
הכל ומשני דל"ן זה העדה דלשטמוטי
קמשתמטי ואם תאמר כופר הכל נמי
אשטמוטי קא משתמטי ואיטו העדה
דלמארי' כפ' שבועה הידינין ושבועות
לאתח מאלה והודאית אשר
חטא עליה והביא את
אשמו ליה פ"ו, תאמר
בעדים (ש"מ ד"ן) עליו
שטמא אין מחייבין אותו
קרבן לפה שאם ירצה
אמר מויד הייתי רבי
קרבן למויד רבי חייה
לרם כי שגג הייתי
בהודאית מחייב יומר
בעדות העדים, ור"ח א'
לא קשיא ר' חייה כרבי
ס"ל דאמר עדים מחייבין
אותו קרבן דתנן כבירותא
(פ' ו' מוסיף כ"ה כ"ה)
אמרו לו שנים אבלת חלב
והוא אומר לא אבלתי
רבי מאיר א"ר א"ר אמר
הביאורו כי ל"ו מיתה
חמורה לא יביאורו לדי
קרבן הקל אמרו לו מה
אם ירצה לומר מויד הייתי
כלומר מה חילעי עידום
אם ירצה לומר מויד הייתי
וכ' וחור לפרך פירכא
אחריתי מה לפ"ו שכן אינו
בהכחשה ובהומה כלומר
אם ירצה לחילעי עידום
מנה ביום פלוגי במקום
פלוגי ויבואו עדים ויעידו
כי שם היינו עמך בו בידי
באורו מקום שאמרתי ולא
ליתת אתה פטני כלום
אמר הוא שולח או אם
יאמרו לו אותו היום היית
עכנו במקום פלוגי דרוק
מה המקום יורי פתחל
יז והוא מכחישם ורבי כ'
האי נושא אמרי' הודאית
כדי כמאה עדים ואין
העדים יכולין להכחישו
ולא להוטיט ולפ"ן
כשטמא קמא קמא השטנה
חייב תאמר עדים שישגן
בהכחשה ובהומה נשבע
כל העדים פחות מהודאית
פ"ו כ' חייב שבועה כ'
העדים פחות הוא מהודאית
פ"ו, ודעתה ה' הק"ו וחזונו
לפרך דרך אחרת, ומה
עד א' שאין מחייבין פתח
מחייבו שבועה שאמנו
לא יקום עד אחד באיש
לכל עון וגו' וירדשין ליה
דלע עון ולכל תשאת הוא
דאיני קם אבל קם הוא
לשבועה עדים שמחייבין
אותו מקום אינו דין
ש"חייבירו שבועה, ור"ח
מה לעד א' שכן על מה
שהעד הוא נשבע וכו'.

בבוליה בעי דלודי ליה, מה שפירש רש"י כיון דחשוד אמנוה
הכי נשבע מימא מגו דחשוד דחשוד אמנוה חשוד אשפעהא
ומשני דמשתמטי ולא חשוד ועל זה חזקה דהא מסיק לקמן (דף ו').
דחשוד אמנוה לא חשוד אשפעהא ואין לומר דהיינו מדרבנן לפי שאלו
שתייה שבועה חמורה עליהם אבל
מדאורייתא חשוד ליה חשוד ליה דהא
לקמן מיימי מרב נחמן דמשביעין
אותו שלש שבועות ואחד מהן שלא
שלקתי בו יד ומשמע בהגזל קמא
(כ"ק דף ק: ושם) דהו דלודי דלודי
וכן נוסף דר' אבהו (שטות דף ג:).
משמע דאי אמר לא חשפמי היה
נשבע להכחיש את העד שבועה
דלודייתא דמאמר ממון שאינו יכול
לשבע משלם דלשבועה דרבנן לא
אמר הכי לכן י"ל ובבוליה בעי דלודי
ליה כלומר תאמר דל"ן מעי א"כ
אמנו הוה ש"ן חייב לו וימר ולמה
ישבע יהא נאמן נמנו דאי בעי כופר
הכל ומשני דל"ן זה העדה דלשטמוטי
קמשתמטי ואם תאמר כופר הכל נמי
אשטמוטי קא משתמטי ואיטו העדה
דלמארי' כפ' שבועה הידינין ושבועות
לאתח מאלה והודאית אשר
חטא עליה והביא את
אשמו ליה פ"ו, תאמר
בעדים (ש"מ ד"ן) עליו
שטמא אין מחייבין אותו
קרבן לפה שאם ירצה
אמר מויד הייתי רבי
קרבן למויד רבי חייה
לרם כי שגג הייתי
בהודאית מחייב יומר
בעדות העדים, ור"ח א'
לא קשיא ר' חייה כרבי
ס"ל דאמר עדים מחייבין
אותו קרבן דתנן כבירותא
(פ' ו' מוסיף כ"ה כ"ה)
אמרו לו שנים אבלת חלב
והוא אומר לא אבלתי
רבי מאיר א"ר א"ר אמר
הביאורו כי ל"ו מיתה
חמורה לא יביאורו לדי
קרבן הקל אמרו לו מה
אם ירצה לומר מויד הייתי
כלומר מה חילעי עידום
אם ירצה לומר מויד הייתי
וכ' וחור לפרך פירכא
אחריתי מה לפ"ו שכן אינו
בהכחשה ובהומה כלומר
אם ירצה לחילעי עידום
מנה ביום פלוגי במקום
פלוגי ויבואו עדים ויעידו
כי שם היינו עמך בו בידי
באורו מקום שאמרתי ולא
ליתת אתה פטני כלום
אמר הוא שולח או אם
יאמרו לו אותו היום היית
עכנו במקום פלוגי דרוק
מה המקום יורי פתחל
יז והוא מכחישם ורבי כ'
האי נושא אמרי' הודאית
כדי כמאה עדים ואין
העדים יכולין להכחישו
ולא להוטיט ולפ"ן
כשטמא קמא קמא השטנה
חייב תאמר עדים שישגן
בהכחשה ובהומה נשבע
כל העדים פחות מהודאית
פ"ו כ' חייב שבועה כ'
העדים פחות הוא מהודאית
פ"ו, ודעתה ה' הק"ו וחזונו
לפרך דרך אחרת, ומה
עד א' שאין מחייבין פתח
מחייבו שבועה שאמנו
לא יקום עד אחד באיש
לכל עון וגו' וירדשין ליה
דלע עון ולכל תשאת הוא
דאיני קם אבל קם הוא
לשבועה עדים שמחייבין
אותו מקום אינו דין
ש"חייבירו שבועה, ור"ח
מה לעד א' שכן על מה
שהעד הוא נשבע וכו'.

הואי ככוליה בעי דלודי ליה והיא דלא אורי
אשתמוטי הוא דקא מישתמוט מיניה סבר עד
דהו לי זוי ופרענא ליה ואמר רחמנא רמי
שבועה עליה כי היכי דלודי ליה בבוליה אבל
העדאת עדים דליכא למימר הכי אימא לא
קמ"ל ק"ו ומאי ק"ו ומה פ"ו שאין מחייבו ממון
מחייבו שבועה עדים שמחייבין אותו ממון
אינו דין שמחייבין אותו שבועה ופ"ו אין
מחייבו ממון והא' הודאית בעל ד"ן כמאה
עדים דמי מאי ממון קנס ומה פ"ו ישאין
מחייבו קנס מחייבו שבועה עדים שמחייבין
אותו קנס אינו דין שמחייבין אותם שבועה מה
לפ"ו שכן מחייבו קרבן תאמר בעדים שאין
מחייבין אותו קרבן הא לא קשיא רבי חייה
כרבי מאיר סבירא ליה דאמר עדים מחייבין
אותו קרבן מק"ו וידתן אמרו לו שנים אבלת
חלב והוא אומר לא אבלתי רבי מאיר מחייב
וחכמים פ"טורים אמר רבי מאיר א"ר הביאורו
שנים לדי מיתה חמורה לא יביאורו לדי
קרבן הקל אמרו לו מה אם ירצה לומר מויד
הייתי יפטר אלא מה לפ"ו שכן מחייבו אשם
אשם היינו קרבן אלא מה לפ"ו שכן מחייבו
חובש הא לא קשיא רבי חייה כרבי מאיר
סבירא ליה כי היכי דמחייב ליה קרבן מק"ו
מחייב ליה חובש מקל והואמר אלא מה לפ"ו
שכן אינו בהכחשה ובהומה תאמר בעדים
שישגן בהכחשה ובהומה אלא אתיא
מעד אחד ומה עד אחד שאין מחייבו ממון
מחייבו שבועה עדים שמחייבין אותו ממון
אינו דין שמחייבין אותו שבועה מה לעד
אחד שכן על מה שהוא מעיד הוא נשבע

רבינו חננאל

הואין זו חמורה סו
דוא אשם הודאית אש
מחייבו פתח קרבין
הודאית כע"ד כ"י עדים
דמי אינו מחייבו קנס
קרבין מורה קנס פטור
הודאית מקבצת השטנה
מחייבו שבו' העדאת
עדים שמחייבו קנס אינו
דין ש"חייבירו שבועה
מקבצת, ופירכין קרבן,
לפ"ו שכן מחייבו קרבן,
שואמר והיה כי יאשם
לאתח מאלה והודאית אשר
חטא עליה והביא את
אשמו ליה פ"ו, תאמר
בעדים (ש"מ ד"ן) עליו
שטמא אין מחייבין אותו
קרבן לפה שאם ירצה
אמר מויד הייתי רבי
קרבן למויד רבי חייה
לרם כי שגג הייתי
בהודאית מחייב יומר
בעדות העדים, ור"ח א'
לא קשיא ר' חייה כרבי
ס"ל דאמר עדים מחייבין
אותו קרבן דתנן כבירותא
(פ' ו' מוסיף כ"ה כ"ה)
אמרו לו שנים אבלת חלב
והוא אומר לא אבלתי
רבי מאיר א"ר א"ר אמר
הביאורו כי ל"ו מיתה
חמורה לא יביאורו לדי
קרבן הקל אמרו לו מה
אם ירצה לומר מויד הייתי
כלומר מה חילעי עידום
אם ירצה לומר מויד הייתי
וכ' וחור לפרך פירכא
אחריתי מה לפ"ו שכן אינו
בהכחשה ובהומה כלומר
אם ירצה לחילעי עידום
מנה ביום פלוגי במקום
פלוגי ויבואו עדים ויעידו
כי שם היינו עמך בו בידי
באורו מקום שאמרתי ולא
ליתת אתה פטני כלום
אמר הוא שולח או אם
יאמרו לו אותו היום היית
עכנו במקום פלוגי דרוק
מה המקום יורי פתחל
יז והוא מכחישם ורבי כ'
האי נושא אמרי' הודאית
כדי כמאה עדים ואין
העדים יכולין להכחישו
ולא להוטיט ולפ"ן
כשטמא קמא קמא השטנה
חייב תאמר עדים שישגן
בהכחשה ובהומה נשבע
כל העדים פחות מהודאית
פ"ו כ' חייב שבועה כ'
העדים פחות הוא מהודאית
פ"ו, ודעתה ה' הק"ו וחזונו
לפרך דרך אחרת, ומה
עד א' שאין מחייבין פתח
מחייבו שבועה שאמנו
לא יקום עד אחד באיש
לכל עון וגו' וירדשין ליה
דלע עון ולכל תשאת הוא
דאיני קם אבל קם הוא
לשבועה עדים שמחייבין
אותו מקום אינו דין
ש"חייבירו שבועה, ור"ח
מה לעד א' שכן על מה
שהעד הוא נשבע וכו'.